

ابوعلی سینا

شیخ الرئیس ابوعلی حسین بن عبدالله
فیلسوف و پزشک نامدار ایرانی

زیر نظر
کاظم موسوی بجنوردی

نویسندگان:
شرف الدین خراسانی (شرف)، فتح الله مجتبی،
تقی بنش، علیرضا جعفری نایینی

تهران، ۱۳۸۸

بوعلی سینا، شیخ‌الرئیس ابوعلی حسین بن عبدالله، فیلسوف و پزشک
نامدار ایرانی / زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی؛ نویسندگان: شرف‌الدین
خراسانی (شرف) - [و دیگران] - همدان: بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی
سینا؛ تهران: مرکز دائرةالمعارف بزرگ‌اسلامی (مرکز پژوهشهای ایرانی و
اسلامی)، ۱۳۸۸.

۳۰۰ + دوازده ص: مصور.

* به مناسبت برگزاری جشنواره حکمت سینوی.

* عنوان به انگلیسی: *Biū'Alī Sīnā (Avicenna)*

* کتابنامه، پاورقی و فهرست‌ها.

۱. ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۲۷۰-۴۲۸ق - سرگذشت‌نامه. الف،
موسوی بجنوردی، محمدکاظم، ۱۳۲۱- ب. خراسانی شرف،
شرف‌الدین، ۱۳۰۶-۱۳۸۲ش.

۱۸۹/۰۵

BBR۵۶۷/۸۲

محل نگهداری

نام کتاب: بوعلی سینا ...

نام مؤلف: زیر نظر کاظم موسوی بجنوردی

ناشر: بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی سینا - مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی

حروف چینی و صفحه‌آرایی: بهار نادانفراس

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: جواهری - یاس

شمارگان: ۳۰۰۰

چاپ اول: ۱۳۸۸

نشانی: همدان - صندوق پستی ۱۱۲۶

تلفن: ۸۲۶۳۲۵۰ - دورنگار: ۸۲۵۲۵۹۹

پایگاه اینترنتی: www.buali.ir

www.avicennaaward.com

www.bualiaward.ir

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۴۵۱۱-۲

به نام خداوند جان و خرد

اهمیت و اعتبار شیخ‌الرئیس ابوعلی سینا نیاز به بازگویی ندارد. او نماد عقل و دانایی و برجسته‌ترین دانشور جهان اسلام و ایران است. درخشش علمی و حکمی بوعلی، سراسر تاریخ و فرهنگ ایران را روشن ساخته و تقریباً هیچ‌یک از شعب علوم و فلسفه و کلام را خالی از تأثیر او نمی‌بینیم. با این حال، از غفلت ابنای این دیار، هنوز این چهرهٔ یگانه و بی‌همتا چنان که باید شناخته نشده است. دامنهٔ غمبار این غفلت چنان است که هنوز بیش از یک سوم آثار شیخ‌الرئیس به صورت نسخ خطی باقی مانده و تصحیح و منتشر نشده است. سایر آثار او، از جمله متن کامل کتاب بزرگ «شفا» نیازمند تصحیح و چاپ مجدد است و بسیاری از آثار دیگر بوعلی نیز نایاب و از دسترس علاقمندان به دور است.

بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی سینا، به منظور بسترسازی شناخت و انتشار افکار و آثار حکیم هزاره‌ها، شیخ‌الرئیس ابوعلی سینا، کوشش‌ها و برنامه‌های متنوعی را دنبال می‌کند. متأسفانه محدودیت‌های مادی و کمبودهای دیگر، موجب کند شدن این تلاش‌هاست، اما نباید چنین مشکلاتی مانع این حرکت خجسته شود. هدف ما، گسترش دامنهٔ فعالیت‌های ابن سینا پژوهی و ایجاد مرکز و مأمونی برای پژوهشگران و مراکز علمی و فرهنگی مرتبط با این موضوع است. بی‌تردید، بوعلی سینا شخصیتی جهانی و یکی از ستارگان تاریخ بشر است و ما نیز می‌کوشیم با همین انگاره، پویش خود را دنبال کنیم.

درباره کتاب حاضر لازم است از حمایت بی دریغ استاندار محترم همدان صمیمانه سپاسگزاری کنم. این کتاب که با لطف و همکاری مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی و مدیر دانشمند مرکز، جناب آقای کاظم موسوی بجنوردی تهیه شده، یکی از دقیق ترین و وثیق ترین تئنگاری های معاصر درباره حکیم هزاره هاست. نویسندگان کتاب از دانشوران برجسته و متخصصین بزرگ وطن ما هستند و براساس جدیدترین و بهترین منابع، بخش های مختلف این کتاب را تحریر کرده اند. جا دارد در همین جا از شادروان دکتر شرف الدین خراسانی (شرف) که بخش های مهمی از این اثر به قلم شیوای او نوشته شده یاد نمایم و به این بهانه احترام خود و همکارانم را به همه خادمان آشنا و گمنام فرهنگ و حکمت نثار کنم.

بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی سینا با توجه به خلل و کمبودی که در زمینه شناخت عمومی آن حکیم بزرگ دیده می شود، کتاب حاضر را دیباچه مناسبی برای ابن سینا پژوهی دانسته و آن را به ملت بزرگ ایران تقدیم می کند.

در پایان، لازم می دانم از زحمات مدیر محترم کتابخانه دائرةالمعارف بزرگ اسلامی جناب آقای عنایت الله مجیدی و نویسنده ارجمند جناب آقای مسعود رضوی که مراحل آماده سازی، نظارت و چاپ کتاب را با دقت و وسواس متقبل شدند تشکر کنم.

یوسف شاه حسینی

رئیس بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی سینا

فهرست مندرجات

۱. زندگی و سرگذشت

۳	آغاز
۲۹	نوشته‌ها
۳۹	نوشته‌های فارسی

۲. نظام فلسفی

۴۳	آغاز
۵۲	هستی‌شناسی و خداشناسی
۶۵	مراتب موجودات
۶۶	جوهر و عرض
۶۷	واجب و ممکن
۷۰	خداشناسی
۷۹	چگونگی آگاهی یا علم واجب الوجود به اشیاء
۸۲	جهان‌شناسی
۹۲	روان‌شناسی و نظریه شناخت
۱۰۷	حواس درونی یا باطنی

۱۱۰	معاد
۱۱۵	نظریه شناخت
۱۱۶	نظریه عقلها
۱۲۴	جریان شناخت
۱۳۵	گرایش عرفانی

۳. پزشکی

۱۵۷	آغاز
-----	------

۴. ریاضیات، نجوم و برخی از علوم طبیعی

۱۷۹	آغاز
۱۹۱	علوم طبیعی

۵. موسیقی

۱۹۷	آغاز
۲۱۹	ابن سینا و گام
۲۲۲	ویژگیهای موسیقی ابن سینا
۲۲۳	ابن سینا و دیگران

۶. ادبیات، زبان شناسی و آثار فارسی

۲۳۱	آغاز
۲۵۴	زبان و زبان شناسی
۲۶۷	آثار فارسی
۲۷۹	نمایه